

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. — pentru fie-care publicare.

Sibiu, 18 Decembrie 1896.

A trecut un an de când în capitala Bulgariei în strada cea mai principală s'era abia după apusul sórelui a fost asasinat bărbatul, de numele căruia e legată eliberarea, și neatárnarea Bulgariei.

În fața autorităților publice ale statului a fost în cis marele patriot Stambulow, și abia după un an de zile, după ce a trecut furia indignațiunii în Europa cultă, a început justiția a lua o pozițiune mai demnă de a sa chemare, spre a se da cel puțin o formă lucrului, ca și când justiția ar fi egală pentru toți.

La aparență s'a făcut deci o procedere față cu cei învinuți cu asasinarea, și tocmai acuma decurge procesul în Sofia.

Încă dela începutul acelei uriciose crize lumea a învinuit guvernul bulgar și chiar și pe principe cu un fel de consens la acel omor.

Faptul, că nici la mai multe rugări nu i s'a permis fostului ministru Stambulow să părăsască țera spre a-și căuta de sănătatea sdruncinată, faptul, că pentru a abține concediu s'au adresat cu 2 scrisori principelui, cari ambele au rămas neresolvite, neprimind cel ucis nici un răspuns, faptul, că principele și-a întocmit lucrurile așa, că pe timpul omorului nu a fost acasă, după cum în general nu a fost în Bulgaria nici la executarea sentinței maiorului Panița, faptele aceste au dat ansă la presupuneri, că în omor au fost inițiate cercurile, cari aveau în mână lor destinele Bulgariei.

În cele 2 zile cât a mai trăit după atentat, Stambulow nu odată a avut momente lucide, nu odată a avut conștiință, și în acele momente a mărturisit, că guvernul a urzit omorirea.

În familia lui Stambulow credința, că și principele a avut partea sa la acel omor așa era de înrădăcinată, încât veduva nu a primit semnele de condolență trimise de principele pen-

tru fostul seu ministru, care l'a adus în Bulgaria, și care nu odată a înecat în sânge revoluțiunile interne spre a-i conserva lui și dinastiei lui tronul Bulgariei.

Abia după un an de zile, abia după ce orórea primului moment s'a mai potolit, a venit justiția bulgară să caute după cei vinovați.

În decursul procesului a făcut penibilă impresiune cetirea unor documente, cari varsă lumină în afacere și destăinuie ultimele momente din viața marelui patriot.

Consciu de sórtea, care i se prepară, și binecunoscând fondul moral al patrioților săi, Stambulow încă de timpuriu a descoperit planul uciderii sale, a indicat persoanele, cari fac complotul, a indigitat rolul guvernului în acest omor, și a indicat și locurile unde se țineu conventiculele.

Cetirea acelei scrisori a făcut penibilă impresiune.

Întregă Europa cultă s'a întors cu dispreț de către Bulgaria, care până la acel omor în ce privește simpatiile Europei, sta în planul prim.

De atunci în Bulgaria s'a făcut o schimbare colosală în simpatiile spre Russia.

Pentru ochii lumii moștenitorul de tron a trecut la biserica ortodoxă, ca apoi de fapt se fie crescut în mod natural sub conducerea mamei sale în credința bisericii papale.

Principele Ferdinand a făcut peregrinagiul la Moscva, s'a închinat în curțile țarului, și a deschis porțile Bulgariei pentru influența rusă.

Pentru de a demoraliza și armata, s'a dat amnestie oficerilor bulgari, cari au detronat și au insultat în modul cel mai mișelesc pe fostul principe Alexandru, care în istoria omenimei și-a eternizat numele și și-a asigurat frumosul atribut de eroul dela Slivnița.

Crescuți în civilizațiunea occidentală și dedați a vedea justiția la locul seu, când e atacată viața, averea și onórea cetățenilor, lucrurile barbare

din capitala Bulgariei ne-au indignat, și ținuta guvernului în acest crâncen asasinat ne-a făcut să vedem mai tare împins spre orient statul bulgar după-cum e el după situațiunea sa geografică.

Pertractarea finală în acest proces se va termina în zilele aceste, și adevărații vinovați nu se vor descoperi, căci justiția le-a dat termin de peste un an spre a pute dispăre până la finalizarea procesului.

Pentru ochii lumii se vor afla vinovați de a două mână, și acestia vor fi póte pedepsiți pentru formă.

În fond statul bulgar prin modul cum a purces în acest asasinat și-a îndepărtat simpatiile Europei culte, s'a apropiat de barbariile orientului întunecat, și pierdute odată simpatiile ómenilor civilizați, ele cu greu mai pot fi câștigate.

Acțiunea mai nouă a ligei culturale române. Sub titlul acesta „Budapesti Hirlep” dela 25 a l. c. st. n. publică o scrisóre a corespondentului seu din Sibiu, în chestia acțiunii nouă, ce intenționează să pornescă dl. D. Sturdza pentru rehabilitarea sa. Scrisórea această ținem a o comunica cetitorilor nostri în întreaga sa extensiune, cu totă reserva:

Chestia metropolitului, criza ministerială și alte chestii interne de importanță an scos binisor dela ordinea zilei chestia națională în București. Mai mult de o jumătate de an domnesce o liniște perfectă și în urma ei o moleșire, și aceia, cari s'au susținut la suprafață cu ajutorul acestei chestii, sunt în scufundare. Acum însă, după ce Sturdza a căzut, cei inițiați sunt convinși, că dacă prin alt mijloc nu va ajunge degrabă érași la guvern, va lua din nou în mână cauza „fraților subjugăți”, spre a o exploata din nou în interesul seu.

Că nu fără temei raționază astfel cunoscătorii relațiilor, o documentează și pânăci mai multe apariții de tot interesante.

Între aceste apariții locul prim póte să-l ocupe aceea, că între cele două secțiuni din București ale ligei, cari până acum au stat pe picior de rebel, firul de mult scă-

pat al tractărilor de împăciuire tocmai la sfatul lui Sturdza a fost reluiat și încă cu succes perfect. Bărbații de încredere esmiși s'au învoit în următoarele condiții de împăciuire: 1. dintre nóue membri de direcțiune ai ligei nóue patru vor demisiona și în locul acestora se vor alege dintre credincioșii lui Sturdza: Procopie Dimitrescu, Barsan, Periețianu Buzeu, și Delavrancea. 2. Dintre cei trei censori unul deasemenea va abdice și în locul lui va veni favoritul lui Sturdza, Bianu. 3. „Liga română”, fóia oficială de pânăcum a ligei nóuă, va rămâne și mai departe de atare și încă fără de a fi silit Aurel Popoviciu să iasă din redacție, după-cum o pretindeu acesta pânăci credincioșii ligei vechi.

Fóia această pânăcum are numai 2800 prenumerați. Ér venitele ligei din Maiu până în Decembrie au fost numai 2700 lei. La propunerea lui Anghel Dimitrescu s'a enunțat și aceea, că pe viitoriu liga își va extinde activitatea și pe teritoriul Bucovinei, pentrucă acolo elementul român e amenințat în mod primejdios de elementul polon și rutean. Urechii în viitoriu nu va juca nici un rol în ligă. S'a hotărât și aceea, că de aci înainte în localele ligei se va ține în fiecare săptămână o conferență despre deosebitele faze de dezvoltare ale chestiei naționale.

Ca opinia publică din România să póta fi din nou agitată și în chipul acesta să se póta deștepta în ea interes față cu nișuințele ligei, se intenționează a se porni în Ungaria o mișcare mai mare, care la tot cazul se va termina cu martiri, și care cu o cale va deștepta și interesarea popórelor slave și numai spre scopul, ca după intențiunile primitive ale lui Sturdza chestia națională din Ungaria să se póta lua de obiect de acțiune paralel cu chestia orientală în presa europeană și înaintea opiniei publice politice internaționale.

Spre scopul acesta calea cea mai bună pare a fi, decât liga se nisuesce să propage cu orice preț alianța naționalităților din Ungaria, și să influințeze într'acolo, ca naționalitățile să se învoescă, ca asemenea memorandumul român din 1892 să se înainteze împăratului la Viena un memorandum al tuturor naționalităților. Se crede, că prin această se va putea constringe guvernul magiar la

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

General Bem ca vitez și înțelept comandant au biruit puterea vrășmașilor nostri — mulțămiție mare vitez! și voo vitejilor soldați magiari, în numele patrii!

Legiuita ocârmuire a împreunatei Ungarii, și acum după atâtea nemulțămiri și greșale făcute, nu într'atâta, cu pedepsire, cât cu părintescă cruțare voesce ca să pășescă, — și onórea nații chizășuesce despre aceea, că după aducerea la loc a păcii și a liniștii, cu libertatea cea câștigată, și popórele acelea care au fost mai turbat împotrivitoare, întru asemenea vor fi împărțosite, dacă și densesle pe viitoriu ne înșelătoare semne de supunere către legi, și alor ferbinte aplecare la constituția țării vor arăta.

Iară până când în patria cea turburată și prădată, rëndul cel bun și înfrânarea popórelor în contra legilor ridicare, se vor aduce la loc, trebuința cere a se face strînse rëndueli, ca după cum în comitatele acelea unguresci, prin care au trecut vitezele nóstre tabere, buna orânduélă și supunerea către legi în partea cea mai mare au urmat, în privința deregătoriilor din pământul crăesc, următoarele orânduiesc:

1. Sibiu, și întreg așa numitul pământ regesc, până la alte rëndueli mai încolo, sub ocârmuirea statului Ungarii, este supus legilor de răboiu.

2. Supt timpu de răboiu, tóte Judecățile civile încetază, din potrivă scaunele de judecată grabnică și pedepsitoare se statornicesc — scaunele de judecată militară grabnică se vor rëndui în Sibiu, — Sighișóra, — Brașov și Bistrița, și în privința aceste scaunele, Nocrich, Mercurea, Sasbeșu și Cincu mare, la Sibiu, Mediaș și Cohalmu sub Judecătoria grabnică a Sighișori se supun — de obște nu numai cei de starea militară, ci și persoanele locuitorilor după măsura greșelii de aceste Judecătoria vor avé a se ține.

3. Cele de rënd Scaune de pedepsă judecătore se vor rându în Brașov, Făgăraș, Sibiu, Sasbeș, Cohalm, Sighișóra, Mediaș și Bistrița — Scaunele Nocrich și Cincu mare se țin în această privință de Sibiu, érá Scaunul Mercurii de Judecătoria Sasbeșului.

4. Tóte aceste scaune de judecată își vor îndrepta a sa lucrare, după rënduélă ce va urma dela hotărîrea Diet mai de curând ținătoare.

5. Alegerea deregătorilor din Sibii ce s'au urmat după rënduélă D. General Bem se lasă în loc până va ține starea de răboiu.

În celelalte orașe a pământului regesc regularea alegerii va atârna dela stările în prejur — pela sate rămân deregătorii de până acum, érá mai târziu, după ce Sasii vor da semne cu dovadă despre credința și aplecare sa către legi — alegerea în înțelesul legilor peste tot după credința locuitorilor va

urma, și prin această precum bogatul, așa și clasa sêracilor după dreptatea dumnelescă să aiba în părtaşire de bunătațea care adevêrul legilor o cuprind.

6. Tóte Cassele de obște ori de ce nume vor fi pe o vreme sunt supuse Inspecției Statului țării — érá după aducerea la loc a rëndului bun, Cassele Cetăților și cele Sătesci, supt Inspecția poporului se vor orându, — din care de sine se înțelege, că amestecul până acum a deregătorilor cetățeni și a orașelor la aceste Casse obicinuit, prin această au încetat, precum se dechiară, și numita deregătorie de Inspectorie a ținuturilor obicinuită, a fi încetată.

7. Deregătoriile Camerale — a Poștii cei mari — a Comisariatului Provincial — a Cassei primare provincială de plătire, s'au rându a se strămuta la Cluj.

Lotăria ca una storcătoare de clasa poporului cea mai sêracă, stricătoare de moralitate, și Inștitut păgubitoriu, prin această pentru totdeuna încetază; singur din socotința celor ce au apucat a pune, încă o trăsură mai pe urmă se îngăduiesce.

8. Pentru ținerea trebuinciosului rënd, și telcuirea precum în parte, așa și de obște, a unor puține întrebări ce dor s'ar ivi, și deosebu pe pământul Crăesc, un Comisariu al ocârmuirii, chivernisit cu totă înputernicirea — ale căruia porunci și rëndueli, de către fiește-care se se asculte.

Sibiu, 24 Martiu 1849.

Ladislau Csányi.

(Va urma.)

intentarea unui nou proces al memorandumului, care proces se va termina cu condamnarea inmanuatorilor, ca material potrivit pentru agitație.

Că aci lucră mâna lui Sturdza, se vede și din împregiurarea, că toia politicilor naționalității române de partidul lui Sturdza, care va apăre sub redactarea cunoscutului Russu Șirianul în Arad, în apelul său de prenumerație deja indică, că pondul principal pelângă susținerea programului național din 1881, îl va pune pe cultivarea alianței naționalităților. „Ne vom nisui, să ne întărim legăturile cu sârbii și cu slovacii, cari națiuni sufer deopotrivă cu noi“.

Numai aceea voesc să o mai amintesc, că capitalul de 50,000 fl. pentru noul diar „Tribuna Poporului“ sub titlul subscrierei unor politicieni români din Ungaria de fapt a fost compus de acele institute mari de bani din București, cari stau sub directa influență alui Sturdza.

Căderea guvernului în Sârbia. Guvernul Novacovici a cădut. Încă Joia trecută guvernul Novacovici și-a prezentat regelui demisia, dar regele a declarat, că până la pertractarea și votarea bugetului nu o primesc. Cabinetul s'a învoit. Dar când a vădut, că regele primește în audiență și se consultă cu bărbaii conducători liberali și radicali, și-a prezentat pentru a doua oară abdicarea. Regele a primit abdicarea guvernului, și a însărcinat pe generalul Miskovici cu formarea noului cabinet. Dacă lui Miskovici nu-i va succede, formarea cabinetului se va încredința ambasadorului dela Viena, Simici. Cabinetul, după cum se șvonesce se va compune din elementele moderate și dinastice ale tuturor partidelor.

Despre cauzele și decursul crizei se vorbește în cercurile oficiale din Belgrad următoarele: După ce scupcina a votat legea despre modificarea procedurii civile în contrast cu constituția, la dorința comisiei justițiale regele a denegat sancționarea ei.

După ce apoi ministrul de justiție a dat publicității consultările din palat și a atacat hotărîrea luată aci; în fine după ce o altă lege, despre banca hipotecară s'a votat din partea scupcinei, tot în contrast cu constituția, regele a cerut demisia ministrului de justiție. Guvernul s'a declarat solidar cu ministrul de justiție, și în consecință Novacovici a prezentat demisia întregului cabinet, și regele a primit-o.

Cestiunea limbei și armata austriacă. Dilele aceste ministrul armatei teritoriale din Austria, Welsersheimb, a făcut în parlamentul din Viena și câteva declarațiuni în ceea-ce privește cestiunea limbei în armată. Ministrul dîse adecă, că nu află la loc dorința naționalităților de a se introduce în armată ca limbă de serviciu limba națională a ostașilor de diferite naționalități, de-ore-ce, dîse el, din punct de vedere militar este neapărat de lipsă, ca în armată să rămână și mai departe limba germană ca limba

generală de serviciu. Atâta totuși a recunoscut ministrul, că trebuie și e de lipsă să li-se vorbescă ficiorilor în limba lor atât în școlile militare, cât și în toate atingerile cu ei, ca astfel ficiorii întotdeauna să înțelgă ceea-ce li se spune. Cu ocaziunea această ministrul a mai făcut și alte enunțaiuni interesante. Anume, la plângerile ridicate din mai multe părți, el a de-larat, că e deplin învoit cu dorința celor ce cer, ca în viitor gendarmii să nu mai fie întrebuițați pentru scopuri politice, cum sunt alegerile etc. Despre duel a dîs, că acesta este un barbarism: ostașii își au tribunalul lor care să-i judece și de aceea nu trebuie ei înșiși să-și facă judecata prin sabie, ori pistol, căci chemarea ostașului este de a lupta cu dușmanii de afară, și nu de a se ucide unii pe alții, ori pe compatrioții lor. — Deodată cu acestea ministrul mai spune, că la liberarea ficiorilor din armată, va îngrijii, ca să fie liberați mai înteu aceia, cari se ocupă cu plugăritul.

Procesul Stambulow.

După cum este cunoscut, Marția trecută s'a început în Sofia, înaintea tribunalului militar procesul ucigașilor lui Stambulow. Procesul acesta avea să se încapă încă în 13 Octobrie, a trebuit însă să se amâne până acum, de ore-ce instrucțiunea nu era completă și de ore-ce unii dintre martori n'au putut fi atunci de față. Acuma toate sunt pregătite. Actul de acuză dă un istoric destul de exact al întâmplărilor din 15 Iulie 1895 și este destul de interesant, ca să aducem la cunoștința cetitorilor noștri punctele mai însemnate cuprinse într'ensul.

Cetitorii noștri pôte că și aduc aminte, că în ziua de 15 Iulie 1895, Stambulow, după-ce petrecuse câte-va césuri în clubul „Union“, eși pe la 7 1/2 ore seera cu fostul ministru Petkov și luă o trăsură, ca să-l ducă acasă. Dintr'odată se auzi o puscătură și câți-va ômeni se aruncară asupra trăsurei, pe când Stambulow, Petkov și servitorul Gonciu săriră din trăsură, birjarul dete bice cailor și dispăru. Stambulow începu să fugă către locuința sa, însă agresorii îl ajunseră. Unul dintre ei îi dote o lovitură în cap și pe când Stambulow umbra să-și scotă revolverul, căpătă nouă lovituri peste mâni. Se începu o adevărată luptă piept la piept, în care brațele și mâinile lui Stambulow fură ciocărite în modul cel mai înfiorător. Asasinii vădend, că se apropie Perkov și Gonciu, — căci toate se petrecură în câte-va secunde, — o luară la picior. La câți-va pași îi aștepta o trăsură, și pe când poliția aresta pe Gonciu, carei urmăria, Stambulow fu adus greu rănit în locuința sa. După o operațiune oribilă, în care trebuiră să-i se taie amândouă mâinile, și după suferințe grozave în timp de trei zile, muri.

Instrucțiunea a stabilit, că birjarul Atzov a întocmit lucrurile astfel, ca se fie luat de Stambulow la eșirea din club și numai prin complicitatea lui s'a putut comite crima. De-asemena s'a constatat, că asasinii s'au refugiat în trăsura lui. Instrucțiunea a isbutit

chiar a stabili numele ucigașilor, anume: unul cu numele Halin, apoi Palin, Boni Gheorghiew, Tufekciw și birjarul Atzov. Acești trei dir urmă au putut fi arestați.

Se șcie, că în lunile din urmă ale vieței sale Stambulow de multe-ori s'a exprimat, că va fi asasinat și că tocmai aceia, cari erau datori să susțină ordinea publică, lasă curs liber conspirațiunii îndreptate împotriva lui. Convingerea această a lui se întări și mai mult, când, deși se șcia, că suferă de diabetis, tribunalul îi interdișe a se duce în străinătate, ca să-și caute de sănătate, și la două scrisori ale sale, principele Ferdinand nu-i dote nici un pêspons. În timpul acesta Stambulow scrisse o epistolă, în care da informațiuni foarte precise despre complotul, a cărei victimă avea să cadă, și condus de pasiune denunța ca instigator pe fostul ministru Nacevici, un om, al cărui caracter îl ridică mai pre sus de ori ce bănuelă.

Președintele tribunalului militar din Sofia a dat, dela prima audiția, cetire acestei scrisori atât de singulară din mai multe privințe. Ță-o tradusă în întregul ei:

„Acastă scrisore se se deschidă numai după mórtea mea. Ea conține câte-va secrete ale adversarilor mei politici, care va fi bine ca poporul și judecătorii să le cunoscă:

„Sofia, 16 Martie 1895.

S. Stambulow“.

Planul asasinatului meu.

„În 15 Martiu 1895 Zachariw veni în casa lui Safov și-l informă, că Nacevici a format împreună cu Tufekciw o bandă de 10—15 ômeni, care trebuia să se sfozteze de-a mă omori cu ori ce preț. Acești brigandii locuiau în hanul fraților Ivanov. Nacevici le-a promis, că nu vor fi condamnați la mórte în cas când vor fi arestați și că după un an de închisóre ei vor fi grațiați de către principe. Nacevici a dat bani pentru subsistența bandiților. Nacevici și Tufekciw se întelnesce în fie-care seară și conversază asupra detaliurilor planului. Zahariw le comunică, că a trimis deja scrisori conjurațiilor în provincie spre ai pune în curentul proiectatei asasinării a lui Stambulow și le-au dat ordin să adreseze principelui depeși de felicitare imediat după execuție, dîcend, că țera e scăpată de tirani. Scopul acestor depeși va fi de-a slăbi orórea omorului.

„Ajutorii lui Naun uffekciw, în asasinat, sunt frații Mancov și Tasso Ivanov. Cum acești doi rêufaceători sunt foarte vicleni — ei știu, că autoritățile judecătorești vor isbuti a-i prinde — și cum ei n'au încredere în promisiunile lui Nacevici, ei fac acum încercări de-a se reconcilia cu mine. Ei se servesc ca intermediar de Gatev Garibov și de Calpakciw. Frații Ivanov insistă ca reconcilierea să nu întârzie, pentru-că ei știu, că óra execuțiunii omorului se apropie.

„Zahariw a mai informat pe Slacov, că o conspirație, la care iau parte numeroși ofițeri ai garnisónei din Sofia, este urdită contra principelui.

„Avram Stanicev a comunicat lui Lukanov, că unul din agenții secreți ai capitalei l'a pus în curentul planului de a asasina pe

Stambulow prin banda lui Tufekciw și că poliția însași dă concursul ei bandei, comunicându-i acestuia órele când ese de acasă Stambulow și unde se duce.

„Bêtrânul Strancov, care e amic cu un Macedonean dela Debra, a dîs lui Lukanov, că și el are cunosință de bandă și l'a rugat să avertizeze pe Stambulow.

„Tufekciw, asasinul lui Belcef și Vukovici e angajat în serviciul studiilor drumului de fier central, ca să n'aibă nimic de lucru în Sofia și să pótă consacra tot timpul în conducerea bandei. În ziua când se va sevêrși omorul, el va părăsi orașul.

„Ratcho șcie asemena de omorul proiectat.

„Am pus pe hârtie aceste indicațiuni, ca să se șcie, că am fost bine informat asupra mișcărilor acestei bande și că mai curând se va mai târziu din amicii mei și copiii mei să pótă pretinde pedepsirea ei. Sofia, 16 Martiu 1895. S. Stambulow.“

Patru luni, după-ce a scris această scrisóre, Stambulow a cădut sub loviturile cuțitului asasinilor, pe cari i-a desemnat. Lucrurile s'au petrecut exact cum le-a preșis el.

Ce vieță a trebuit să aibă acest om, din momentul când a părăsit puterea, când se șcia amenințat în fie-care moment, de pumnalul inamicilor săi. Câtă grozăvenie de ură nu s'a adunat peste capul lui, ca acusatul principal, Tefekciw, negând în general participarea sa la crimă, să exprime înaintea judecătorilor părerea sa de reu, că n'a putut să sugrume cu propriile sale mâni pe „tirantul“!

Óre acești asasini au lucrat pe propria lor socotélă? Tracta-tu-s'a óre de-o rêsburare personală, ori trebuie să se admită motive politice de ordine superióra?

Ar fi de dorit pentru bunul renume al Bulgariei, ca aceste cestiuni să le clarifice procesul contra asasinilor și ca monstruósele bănueli, că au participat și autoritățile la crimă, să fie risipite.

Noutăți.

Mâinile lui Stambulow. Se șcie cu câtă cruđime s'au aruncat asasinii asupra lui Stambulow, tându-i cu desevêrșire amândouă mâinile, dar nu se șcia ce s'au făcut acele mâni.

Dna Stambulow, vêduva, le-a păstrat chiar în odaia lui, unde ea le a așezat încrucisate, ca niște mánuși sub un glob de cristal, care e în spatele unui mic paravan, cu fotografia îngrozitóre a lui Stambulow după asasinare.

Țeră fericită. Nu credem să existe pe fața pământului o țeră mai fericită ca principatul Luxemburg. Până când ministrul de finanțe a altor țeri nu știu de unde să mai pună mâna pe bani pentru acoperirea multor nevoi publice, pe atunci fericții ministri ai principatului Luxemburg nu știu ce să facă cu prisosul banilor publici ai țerii. Așa într'una din ședințele ultime ale camerei, această a decis, ca 300.000 fl. să se în-

Diarul unui copil drăcos.

Tradusă de Giulio.

(Urmare.)

Nu află-i fôrfece, dar putu i ușor rupe cearșaful. Funia cea lungă ce o făcu-i o lega-i de mânerul lăcriței dela masa din apropiere, mă sui-i pe ferêstră, și mă ținu-i țépân de funie așa cum fac ômenii când arde casa și mă slobođi i jos.

Ce s'a mai întemplat, nu vê pot spune, căci cum mi-se lovi capul de zid, nu mai știu-i multă vreme nimic de mine. Posibil, că lăcrița mesei a eșit afară, seú pôte, că zdrențele n'au fost destul de bine înodate, tot ce știu este, că mai întâi zări-i stelele și după aceea — tóte se întunecară ca nóptea. Tata dîse după ce-mi veni-i în ori: „El nu se mai pôte îndrepta. Mă lapêd de el, tóte-s înzadar. O, ce pagubă, că s'a mai trezit!“

Ei, apoi atunci ce lipsă au avut să mă pescuiască pe mine? Eu n'am pofit. De ce n'au pescuit un băiețel bun de ai dómnei Meyer în locul unui băiat stricat ca și mine? Eu cred, că tata ar șfirtica și

mai și cearșafurile, dacă l-ar încuia cineva, ca pe un arestant în temniță, numai lângă pâne și apă. Ômenii mari sunt fôrte pedrepi față de copii.

6. Sub masă.

N'am ideie, că de ce s'o va fi grăbind Susana, decâte-ori sosesc posta. Cred, c'ar muri, dacă cinci minute după sosirea postei n'ar puté înghiți scrisorile ei. Trebuie să încetex de-a mă juca popice seú adecă-te ce fac acum și să mă duc direct la postă — nu mi-aș face nimic din tóte, dacă mi-ar fi stricat ea numai un joc, dar mi-a stricat cel puțin trei sute.

Posta asta îmi e nesuferită. Ađi ér mă trimise ea de obicei. Eram tare grăbit; am fost promis lui Tomi Tilden de a mă întalni cu el după șura tată-seu pentruca să-i cumpêr bricêgul, ce-i dăruise unchiul-seu Ben trecend pe aici și-mi era témă, că-l va puté vinde altui băiat. Aici însă aflând numai o singură scrisóre pentru Susana și pôte, că nici nu era scris în ea ceva de dai Dómne, căci era una numai așa de tot mică de colóre rosa, mă cugeta-i că o voui ceta și de nu va fi cuprinđend ceva de impor-

tanță o arunc și nu mă voui mai năcâji cu ea, ca pentru așa un fleac se mai fug acasă.

Postarul și încă vr'o doi ștregari începură a rîde vêdend cum o rup. Așa o scrisóre n'am mai vêdut; fețele erau mici dar îndesat scrise și după aceea cruciș peste ele ba chiar și colțurile erau mánjite. Eu n'am voit să-mi perd timpul cu cetitul atâtor nebunii și o dădu-i îndărăpt postarulului, ca se o păstreze, până va veni cineva din ômenii noștri să o ducă. Și acum ér fi spectacolul gata.

Ér eu sunt de vină, ca de obicei. Și chiar numai pentrucă postarul are o soră de tot bătrênă, care fu atât de curiosă de o ceti și fata care o scrise o întrebă pe Susana așa în glumă: „Sticlele cu vâpséla de pêr, ce au sosit cu posta, sunt într'adevêr pentru d-șóra Hornbleser?“

Asta-i sora ei.

Ea deveni turbată ca un curcan și o luă gura pe dinainte spunend, că a cetit scrisórea și éta un scandal ne mai pomenit. Ea-i supêrată pe Susana, Susana i supêrată pe ea și amândouă pe mine. Fetele totdeuna sunt supêrate una pe alta pentru câte ceva. Eu nici nu cred, că mă voui face

vre-odată băiat bun. Aș fi grozav de vesel, de aș fi odată mare.

Eu însă nu cred, că mă voui însura cândva.

Băieții, cari au surori, știu mult pré multe. Fetele astea, cari vin jos în salon după prânđ, târđu, numai sunt acelea pe cari le vêd totdeuna sus în odaia lor îmbrobodite în mantalele lor de frisat, cu puținul pêr adunat la cêfă într'un nod, și cu mici șuvițe de pêr în frunte ca și nisce cóme, și când își spală fața cu zară, îmi dau de lucru trimițendu-mă după gazeta.

Mi-ar plăcé numai se știu ce pot face cu atâtea jurnale? Pôte că-și fac cărți de colecție. Eu mi-am făcut una. E mai frumósă ca diariul meu, va cuprinde numai vițuri. Chipurile de lipit în ea le-au tăiat tot din cărți luate din biblioteca tatii. El însă nu șcie încă nimic. Acelea'mi fac cartea grozav de frumósă. Îl apucă pe om risul, vêdend unul pe care l'am tăiat numai eri.

(Va urma.)

partă între comunele marelui principat, cât pentru celalalt prisos, vor decide mai târziu.

Fericită țară! Sigur se fi fost guvernata de fericitorii noștri jidano-magiari nu ajungea la starea să nu mai scie ce face cu banii sei.

Procesul divorțial al prințului Chymay, a cărui nevestă a fugit cu țiganul Rigó Iános a început să se pertracteze la tribunalul din Bruxela. Prințul s'a prezentat în persoană, prințesa a fost reprezentată prin doi avocați. Tribunalul din Bruxela a primit dela prințesa o declarație, prin care își mărturisește dragostea față de țigan și averea sa întrégă, cam de 10 milioane, o testeză bărbatului său.

Cerb turbat. Lozė, ambasadorul francez la Viena, cu privilegiul unei vânătoare a fost atacat de un cerb turbat. În momentul când cerbul a năvălit asupra lui, ambasadorul s'a aruncat la pământ, și astfel și-a scăpat viața, căci fiara a trecut numai peste el, calcându-i pălăria.

Fără cap. O dramă dintre cele mai înflorătoare a avut loc zilele trecute în țesătoria de in dela Port de Metz: un tiner de 20 de ani se suise pe o scară să potrivească o curea de transmisie; din neprecauție rătă i-a apucat capul și înainte de a pute fi scăpat, curea i-a tăiat gâtul în două, lăsându-i trupul fără cap.

O nouă revistă literară va apărea cu începere dela anul nou în București, sub direcția renumitului critic Gherea, având între colaboratorii sei pe cei mai eminenți scriitori, în frunte cu distinsul literat Ioan L. Carageale.

Cronică din Zarand.

Zarand, în Decembrie 1896.

De ale timpului. — Economice. — Deschiderea drumului de fer până la Brad. — Să învățăm din pățania noastră. — Lupta dintre meseriași. — Cum să ne ajutăm? — Baluri.

De și suntem în Decembrie, totuși avem ploii dese pe aici, ca și primăvera. Pană și fulgerele nu au lipsit. Se înțelege, că drept consecință e: o tină de te'ngloși pretutindenea. Nu mai speranța că „erna nu o mănca lupul“, ne face să mai cugetăm la néua, ce atât de bine îi șede erna. Crăciunul gregorian a fost într'adevăr de astădată „negru“.

Firește, că economii nu sunt supărați de umblarea vremii, fiindcă crucea nutrețul, carele peste tot este foarte efin. Eftin este cucuruzul cum nu a fost în ultimii 15 ani. Măsura a 30 litre o poți căpeta și aici în piața Bradului, Baia de Criș etc. cu câte 80 cruceri. O adevărată batjocură. Grăul din contră se plătesce bine. 1. fl. 60 cr. până la 1 fl. 70 cr. măsura, ăra fărinatele, cari au inundat piețele noastre, în continuu s'au scumpit. Economii sperază, că în primăveră totuși se va ridica cevași și prețul cucuruzului. Deja se împoartă mari cantități de cucuruz din Ungaria până la Brad. E generală credința, că o mare parte din bucatele importate se vor strecura către Abrud prin sinul munților cum bună-ora se duc și fărinatele în quant mare. Vitele sunt ieftine, afară de porci, cari sunt bine plătiți.

La 5 Decembrie s'a deschis în mod oficial calea ferată până la Brad. S'a dat și un banchet. Era vorba ca să vină și un ministru, dar nu a fost nimenea din cei așteptați. În urma evenimentului dela 5 Decembrie, Bradul va trece prin mari transformări, și dacă nu ne vom deschide de ajuns ochii, aceste transformări numai în detrimentul Românilor va fi.

Mai de actualitate sunt de a se însemna: O mulțime mare de cărași, cari și au vău până sigură cărașind la Deva și Halmagi, astăzi s'au sistat cu totul, și-ar fi constrinși a-și afla altă ramură de câștig.

De însemnat este și împrejurarea sub care s'a construit linia Halmagi-Brad. Un reprezentant al „societății“, carea a construit linia ferată Arad-Brad, încă prin luna lui Martie a intrat în pertractări cu comunele, pentru cedarea locului necesariu, stipulând

drept preț de rescumpărare 15 cr. de stângin, și numai în comuna Brad 20 cr. de stângin pătrat, ceea ce fac de juger 320 fl. v. a. Un preț bagatel după cum se plătesc locurile pe aici dela 300—600 fl. jugherul. S'a subscris un fel de protocol de către ambele părți contrahente. Cine nu s'a învoit cu prețul de 20 cr. eventual cu 15 de stângin nu a fost mai mult întrebat de nime.

Societatea a început, a lucrat — a tăiat cucuruzul, a cosit grăul și iarba, unde a fost de lipsă, a finit lucrul, dară până astăzi nime nu a căpătat — începând dela Halmagi până la Brad — nici un cruceriu, nici pentru usufruct, nici despăgubire pentru loc. Omenii au fost tot amenași cu vorba, ăra astăzi sunt în cea mai mare nedumerire — gata a începe proces — pentru averea lor. — Să învețe și alții din pățania noastră și în casuri de acestea să nu permită nimeni a i strica locul — fără de a-și fi asigurată mai întâiu prețul pentru loc. „Adă și na!“ să fie vorba scurtă, și să nu asculte nimenea de momelile cuiva.

Cu deschiderea liniei ferate Bradul are să devină un însemnat centru de comerț. Lupta între elementul românesc și cel străin s'a început pe totă linia. În special meseriașii noștri, și toți cei ce au chemarea a susțină și mai departe coloritul, ce are acum Bradul — trebuie să lucre după un plan anumit, dacă vrău să nu fim cutropiți.

Din părțile Abrudului, și din alte centre magiare au venit meseriași, cari s'au așezat aci, ăra dinspre Arad ne-au inundat elementul ovresc, carele în Brad, numără deci de familie, ăra în sus spre izvorul Crișului, aproape în fiecare comună afi stabilită câte-o familie.

Că elementul ovresc e ajutat și favorit e lucru cunoscut. Numai puțin sunt ajutați meseriașii magiari — de către societatea meseriașilor înființată în Brad, de vre-o 10 ani. Cu ajutorul acestei societăți mulți meseriași magiari și-au edificat căscioare pe locuri de taxe; ăra meseriașilor români înjghebați la aceeași societate de vre-o doi ani li-se dă cu cōda lingurei peste ochi. Trebuie deci pe toate căile să facem posibil meseriașului român a pute susțină concurență cu străinii. Avem elevi români la meserii, avem sodali harnici, gata a-și deschide atelierele. Spiritul de a îmbrățișa meseriile și comerțul nu lipsesce poporului român, bastinaș din Brad. Numai sprijin, ajutoriu trebuie să le dăm. ăra acest ajutoriu pote să provină dela: despărțământul asociațiunei din loc, biserica din Brad, și dela banca „Crișana“ și din fundațiunea „Andronic“.

Carnevalul fiind lung sunt în prospect nu mai puțin ca 3 petreceri românesci. Prima va fi a treia și de Crăciun în favorul reuniunii femeilor române din ctul Hunedorei, împreună cu o expoziție de lucruri femeiesci. (O expoziție iarna? Curios!) A doua petrecere numită „a bisericei“ la Apatotéză, și a treia petrecere „pentru fondul unui convict.“

Joc și joc — bani și ăra bani.

La revedere. *Eremitul.*

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Magógea, luna lui Novembre 1896.

Tinărul și zelosul învățător, *Nichita Păltinean*, din comuna Chiuești protopresbiteratul Deeg, în etate de 29 ani, al 9-lea an ca învățător și al 3-lea an al fericitei sale căsătorii, după un morb îndelungat de plumăni (oftică), după ce a fost provădit cu sf. Taine, în 25 Novembre st. v. a repostat în Domnul. Delul și iubirea ce a avut față de oficiul și școlă sa, nici la sfatul medicului și a amicilor nu l'a lăsat ași întrerupe activitatea cu instruirea copiilor până chiar în momentul din urmă. El a fost un învățător de model, blând, dar foarte activ și stăruitor în lucrurile sale, o persoană cu însușiri adevărat învățătoresci. Prin mōrtea sa Reuniunea învățătorescă din districtul Deșului a pierdut pe unul dintre cei mai activi membri ai sei. A fost foarte conștient, și a purtat agendele de așa, că prin diligența și ones-

titatea sa și-a câștigat vața și stima tuturor. Din puțina-i avere a testat pe șema bisericeii din comuna natală Diug 50 fl. ca fundație pe numele său a cărei percente să se folosescă pentru trebuințele bisericeii și școlii. Inmormântarea s'a săvărșit în 28 Nov. v. luând parte nu numai poporul întreg cu mic cu mare din Chiuești, ci și din prejuri, și anume din comuna vecină Magógea: dl Gavrili Sliam notar cercual cu totă familia, Victor Cupșa preot, Augustin Cupșa mare proprietar și Alexandru Iuga subnotar; din Corueni Vasile Andreiu preot și altă mulțime de intelgență și popor. La serviciul funebral au fungat 3 preoți: Grigore Lador preot gr.-or. și V. Tămaș preot gr.-cat. din loc și Victor Cupșa preot gr.-or. în Magógea. Răspunsurile funebrali le-au executat scolarii din loc. Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARA

Cuvântare

la Nascerea Domnului nostru Iisus Christos, de Titu V. Gheaja.

(Urmare și fine.)

II.

Iubiților creștini! Când ăra cea rece și ghețosă acoperă pământul, când natura întrégă este amorțită și nopțile viscolose și gerose pare că nu mai au sfârșit, — atunci omul adese-ori oftază, doresce în așteptare dulcea primăveră, al cărei sōre răsărind, natura întineresce și se veselesce.

Astfel omenimea din legea veche, când simțul dragostei, simțul de dreptate și adevăr amorțise și înghețase, dorea în așteptare să răsără sōrele dreptății, aștepta, să se nască Mesia cel prorocit, pe acesta îl aștepta omenimea, precum aștepta pământul sōrele primăverei; — după acesta ofta omenimea întrégă de pe pământ, precum oftază bolnavul, pătimind cumplit după ajutorul doftorului. Și ăra, că Dumueđeu cel prea bun caută cu îndurare spre neamul omenesc, și trimite pe pământ pe Mesia cel dorit, carele să nască în Vitfleem. Și pentru-ce s'a născut nouă astăzi Iisus? Ca să mântuiescă și să rescumpere neamul omenesc. Pentru aceea ăra marele apostol Pavel: „dacă a venit plinirea vremei, a trimis Dumueđeu pe Fiul său, cel născut din muiere, carele s'a făcut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i rescumpere, ca să luăm moștenire fiescă“... „că a venit Christos în lume, să mântuiescă pe cei păcătoși“.

Iubiților creștini! precum din izvorul cu apă stricată nu pote curge fără asemenea apă stricată, așa și neamul omenesc, înmulțindu-se dela Adam cel stricat prin păcatul neascultării, era însuși stricat și înrățit. Omul prin păcat ăra înstrăinat de Dumueđeu; el nu mai cunoscea pe dumueđeu cel adevărat, ci se închina sōrelui și stelelor, să închina idolilor. Omenii nu sluja lui Dumueđeu, ci diavolului, păcatului, depărtați fiind cu totul de îndurarea dumueđească. Raiul ăra închis pentru neamul omenesc, și suferitele muritorilor le aștepta și îngheța iadul. Dară Fiul lui Dumueđeu, carele s'a pogorit din ceriuri, născându-se în Vitfleemul Iudeii din preacurata și pururea feciōră Maria ne a arătat calea dreptății și a adevărului, ce duce la fericire, ne a învățat cunoscința Dumueđeului celui adevărat în sfenta Treime și ne-a deschis nouă ărași ușile raiului. Mare și prea însemnată este dară această strălucită sērbătoare pentru tot nēmul omenesc, căci născându-se Domnul nostru Iisus Christos a adus lumină într'untunec, pace în inimile învrăjbite, căldură în inimile rēcite, viață în cele amorțite, încredere în cele înspăimântate și pline de temere, și astfel a schimbat cu totul starea lumii acesteia în o stare mai bună și plină de mângăiere. Pentru aceea cântară cetele ingerilor: „Mărire într'uei de sus lui Dumueđeu, pe pământ pace, între omeni bună voire“. Intunecul nesciinței acoperea pământul și omenimea nu cunoscea pe ziditorul său și pe stăpânitorul tuturor; a răsărit lumina lumii, și noi cunoscem pe Părintele cel ceresc, după al căruia chip și asemănare suntem zidiți, ca să fim desăvărșiți, precum El în ceriuri este

desăvărșit. Intunec ăra, și omul la o întemplantare nenorocōsă în zadar căuta mângăiere; ăra căutând la mormēnt, omul cădea în desperare, necunoscēnd ce este mōrtea. S'a făcut lumină prin nascerea lui Iisus, și noi cunoscem pe Dumueđeu atot-ținătorul și purtătorul nostru de grija și căutăm fără temere și plini de nădejde în fața mōrței, sciind, că prin mōrte trecem la viață. Frică și cutremur cuprindea inima omului, vedēnd fulgerul fulgerând, aușind tunetul tunând și șueratul orcanelor șgomote făcēnd. Da, căci șermana omenime nu cunoscea bunătatea și îndurarea lui Dumueđeu, ci se înspăimēnta, înfiora și conștința omului cea înpovărată cu păcate se tortura. Șermana omenime! încă nu cunostea calea și puterea pocăinței; încă nu cunoscea pe rescumpărătorul din Golgota: încă nu aușise tainicului cuvēnt: „Săvărșitu-s'au!“ Reci ăra inimile omenilor, căci încă nu le încălțise iubirea către Dumueđeu și către deapropēle. Numai Iisus, sōrele cel puternic, a adus în inimile omenilor flacăra cea sfântă a iubirei adevărate creștinesci, căci „El este răsăritul cel din înălțime... ca să lumineze celor ce ședeau într'untunec și în umbra mōrței, să îndrepteze picioarele noastre cu calea păcei“ (Luca I. 79).

Iacob fugind de mnaia fratelui său, în călătoria sa către Mesopotamia dormind la câmp cu capul pe o petră, a vedut o scară din ceriu până pe pământ ajungēnd și ingerii lui Dumueđeu pogorindu-se și suindu-se pe ea. Nascerea lui Iisus este minunată prea închipuită prin această scară. Nascerea lui Iisus cea minunată a împreunat ceriul cu pământul, ceriul cel plin de iubire și îndurare, și pământul cel șterp și părăsit, care striga după ajutor; — ceriul — ăra — cel ce după călcarea poruncei din paradis, nu mai avea pentru pământ decăt tunete și fulgere și pământul, asupra căruia zăcea greutatea blăstēmului. Prin nascerea pruncului din ieslea Vitfleemului se împreună ceriul și pământul într'o legătură nouă, într'ulegătura păcei și a iubirei, deschidēndu-si ceriul porța și locașurile sale pentru fii pământului cei șpatriși, dară acuma rescumpărați, căci însuși Iisus a ăra: „Și eu de mē voui înălța la ceriuri, pe toți vă voi trage la mine“ (Ioan XII. 32.).

Prevedēnd prorocul David fericitoarea nascere pe pământ a lui Iisus, cu dreptul a saltat cântând: „Cântați Domnului cântare nouă, că minune a făcut Domnul! Cunoscută a făcut Domnul mēntuirea sa; și înainte neamurilor a descoperit dreptatea sa; pomenit-a mila sa lui Iacob și adevărul său casei lui Israel; vedut-au toate marginile pământului mēntuirea Dumueđeului nostru! Strigați Domnului tot pământul! Cântați și vă bucurați și cântați!“ (ps. 97. 1—4.)

Acăsta strigare de bucurie a prorocului David, astăzi răsună în adevăr până la toate marginile pământului în totă biserica cea sfântă alui Iisus Christos și provocă pe toți fii dreptcredinșii prin cântarea cea dulce pētrunțătoare să strige: „Christos se nasce, măriți-l! Chrisos din ceriuri, întēmpinați-l! Christos pe pământ înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul! și cu veselie laudați-l popōrelor, că s'a preamărit!“

Veniți dară iubiților creștini! ca cu bucurie sfântă să întēmpinăm, să laudăm și să preamărim nascerea lui Iisus Christos și din adēncul inimei să ne rugăm ăcēnd: „Rescumpărătoriu nostru, carele astăzi te-ai născut în Vitfleem, revarsă rațele luminei Tale în inimile tuturor, ca toți să te cunoscă și să ăra se închine ăra cu bucurie sfântă. Trimite tuturor flacăra cea puternică a iubirei, ce o ai adus din ceriuri, ca toți să fie pătrunși de iubirea creștinescă! O păstorile prea bune și plin de iubire, adună și întōrce toate oile rētăcite la turma Ta cea drept credinșoasă, ca toți să-ăra urmeze ăra la pășunea învățăturilor Tale dăcești și a faptelor celor bune, ca toți să fie odinōră adunați la Tine acolo, unde nēncetat Te laudă cetele ingeresti, că Tu ești mēntuitoriu și rescumpărătoriu nostru cel prea-bun; pe Tine te laudăm și preamărim împreună cu Tatăl și cu Duchul sfânt, Amin!“

Loterie.

Mercuri, în 30 Decembrie n. 1896.

Brünn: 62 42 75 47 2

Nr. 637/896.

[188] 2-3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Loman, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Roman“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau suma anuală de 606 fl. 50 cr. despre cari informațiuni mai de aproape se pot trage dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Concurenții au a-și așterne cererile, instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 30 Novembre 1896.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului. Sergiu Medean, adm. prot.

Nr. 231/1896. Of. ppresb.

[189] 2-3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Cur-

tuiuş prin acêsta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima lui publicare în „Telegraful Român.“

Dotățiunea împreună cu acest post sunt venitele fixe din parochia, cari tôte dau suma anuală de 252 fl. 10 cr. și despre cari se pot lua informațiuni mai detaiate dela subsemnatul oficiu protopresbiteral, precum și dela comitetul parochial.

Concurenții au a-și așterne petițiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul în termenul deschis.

Deeş, 19 Novembre 1896.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conțelegere cu comitetul parochia concernent.

Teodor Herman, protopresbiter.

Nr. 290/96

[182] 3-3

CONCURS.

Pe baza statutului organic §. 63 com binat cu § 23. punct 5. și a regulamentului

pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul național-bisericesc al metropoliei nôtre sub Nr. prot. 136 din 1888, prin acêsta conform ordinului Venerabilului Consistoriu arhiepiscopesc din 9 Octobree, a. c. Nr. 6668/96 Plen. se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Orêştiei.

Fiitorul protopresbiter ca atare va deveni totodată și paroch în locul central al tractului în comuna bisericescă Orêştie, conform concludusului congresual din 13/25 Octobree 1881 Nr. 129.

Până când va intra în viață ameliorarea dotațiunei protopresbiterale, pusă în vedere prin concludusul sinodului arhiepiscopesc din 5/17 Aprilie 1896, Nr. prot. 78. emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, anume: pauşalul de cancelarie, ce se dă din fondul arhiepiscopesc „Rudolfin“ și taxele ce incurg pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele parohiei protopresbiterale de clasa primă din Orêştie.

Concurenții au să documenteze calificațiunea prescrișă prin concludusul congresual Nr. 111 din 1888. și concursurile lor instruite cu tôte documentele necesare să le așternă consistoriului arhiepiscopesc în restimp de 30 de zile dela publicarea acestui concurs în fôia „Telegraful Roman“ alăturând la documente și o tabelă de calificațiune după rubricile indicate în provocatul regulament congresual §. 12.

Concursurile întrate după expirarea termenului nu se vor lua în considerare.

Dat în ședința comitetului protopresbiteral al tractului Orêştiei ținută în Orêştie la 28 November 1896.

Nicolau Ivan, președinte, Nicolau Andreiu, notariu.

Nr. 7983/Plen.

Se aprobă.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 2/14 Decembre 1896.

Consistoriul arhiepiscopesc.

AVIS.

In librăria tipografiei arhiepiscopescane se află de vânzare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15 — Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat 12.— Evanghelie, neleg. fl. 8 leg. fin 18.— Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. 20.— Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. —75 Orogion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat —75 Proscomidia altariului —25 Pentecostariu neleg. fl. 8, leg. 10 — Rânduiala la sfințirea bisericilor 2.50 Triodion cu Strajnic neleg fl. 20, legat 25.—

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. —24 Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat —25 Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. —25 Abedar magiar-român, de N. Putnok leg. —20 Aritmetica, de P. Dima —32 Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = —45 Aritmetica după Lurz —20 Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = —35 Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg. —40 Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. —30 Carte de cetire de Ioan Popescu legată —70 Catechism de M. Toma —30 Catechism bogat —50 Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă. —15 Comput de Ioan Popescu —120 Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă —2 Compendiu de drept canonic ediție nouă —3 Conducător la Abedar de I. Popescu —10 Culegere de cântec naționale. —25 Carte de cetire magiară de Crișan și Putnok partea I. = 70 II. —1 Carte de cântări bisericesci pentru copii —12 Curs de limba magiară de Molnar I. II. III. a —20 Constituția patriei de Ioan Popovic leg. —20 Chemia elementară de Vlaicu —80 Chemia anorganică de Filipescu —80 Drepturile și datorințele civile —20 Elemento de Geografia de Zacharia Boiu —30 Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu —30 Elemento de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu —30 Elemente de Fisică de I. Dariu —30 Fisica de Făgărășan —40 Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = —24 Geografia pentru scól. populare de I. Dariu leg. —35 Geografia pentru scól. populare de Moldovan & Făgărășan —30

Geografia pentru scólele medii de Moldovan & Făgărășan I fl. 1.20 Geografia pentru scól. medii de Moldovan & Făgărășan II. —.50 Geografia pentru scólele medii de Făgărășan & Bârsan II. —.1 Gramatica română de I. Dariu —.25 Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnok —.1 Istoria biblică pentru scól. populare Istoria biblică pentru scólele medii Istoria bis rom. de Șaguna I. II. Iagogia de Dr. Ilarion Pușcariu —.50 Istoria bisericescă ptru scól. pop. Istoria bisericescă pentru scólele medii I. II. —.1 Istoria Ungariei de Dr. N. Pop —.25 Istoria Ungariei de S. Moldovan. Istoria Ungariei pentru scólele secundare de V. Goldiș —.80 Istoria universală pentru scólele secundare de V. Goldiș —.1 Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = —.60 Istoria literaturii române de Lazariciu —.1 Legendar român de V. Petri —.50 Legendar magiar român de N. Putnok —.30 Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă —.40 Mărturisirea ortodocșă —.120 Pastorală veche —.1 Pastorală nouă —.150 Pomăritul de D. Comșa —.1 Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu —.1 Psihologia empirică de I. Popescu —.2 Teologia dogmatică —.1 Teologia morală —.150 Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnok —.70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50 Istoria biser. politico-naționale. —.1 Enchiridion sau carte manulă de canone —.4 Învățătorul și poporul de Marienescu. —.50 Polemia contra Heliad —.50 Calendarul pe anul 1896 —.30 Scriitori apologetice —.50 Sunete și resunete de Z. Boiu —.50 Scrierea sf. Ioan gură de aur —.50 Vocabular român german —.70 Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja —.150 Anecdote și glume de T. V. Gheaja —.65 Antologie română de Manliu —.175 Cel mai mare bine din lume de Făgărășan —.20 Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară —.10 Codicele de Mateiu Voilean —.80 Colinde de A. Marienescu —.110 Compaș românesc de P. Petrescu Cuvântări funebreale de Z. Boiu —.150 Crestomația română de I. Manliu —.175 Date istorice de I. C. Pușcariu —.2 Descânțec populare de Marian —.2 Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu —.250

Doine și strigături de St. Muntean fl. —.12 Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț —.80 În memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea —.20 Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span —.1 La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau —.50 Lecsiunul comunelor bisericesci din arhiepiscopescă de Dr. Remus Roșca —.1 Noul atac asupra scólelor nôtre. Manual de drept cambial de I. Socaciu —.2 Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan —.20 Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju —.25 Poesii de Andreiu Murășan —.150 Poetica română de I. Manliu —.175 Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V —.125 Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu —.75 Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi —.15 Studiu diu economia națională de P. Petrescu —.40 Satul cu comorile novelă de P. Petrescu —.45 Stupăritul de C. Dimian —.80 Vechia metropolie de N. Popea —.150 Protocóele sinodale dela 1864—1893 tóte laolaltă —.19— Protocóele congresuale dela 1868—1891 tóte laolaltă —.760 Statut organic —.25 Regulament pentru parochii —.10 Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului —.10 Regulament pentru procedura matrimonială —.20 Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian, —.10 Regulament pentru afaceri interne congresuale. —.20

IV. Tipărituri.

Budget còla —.03 Catalog de clasă còla —.02 Catalog de clasă broș. din 10 còle —.30 Catalog de clasă broș. din 15 còle —.45 Catalog de clasă broș. din 20 còle —.55 Carte de evidență còla —.03 Carte de evidență leg. din 30 còle —.180 Carte de evidență leg. din 40 còle —.210 Chronica scolară leg. —.150 Consemnarea prunilor obligați a cerceta scòla còla —.02 Conspecte protopopesci, pentru noucun. —.05 Conspect despre comunele matre și filie còla —.03 Conspect despre visitarea scólelor còla —.03 Conspecte de catechisația còla —.03 Conspecte scolare inv. (date statistice còla. —.06 Conspecte prot. I. II. III. còla —.06 Conspecte de absenții săptămânale și lunare còla —.02

Contul capitalelor active còla . . fl. —.03 Estrase din protocolul botezașilor, cununășilor și morșilor esempl. —.01 Matricula scolară còla cr. 2 legată din 50 còle 1.50 Inventare pentru averea bisericilor —.10 Jurnal de casă còla —.03 Jurnal de casă leg. 25 coli 165 Jurnal de casă leg. 30 coli 1.80 Obligațiuni ptru biserică esempl. —.01 Protocolul buneii invoiri còla . . . —.06 Protocolul buneii invoiri leg. din 50 còle 4.— Protocolul parochial còla —.06 Protocolul parochial leg. din 50 còle —.45 Protocolul botezașilor còla —.06 Protocolul botezașilor I. din 50 c. —.45 Protocolul cununășilor còla —.06 Protocolul cununășilor I. din 50 c. —.45 Protocolul morșilor còla —.06 Protocolul morșilor leg. din 50 c. —.45 Protocol de esibite còla —.03 Protocol de esibite I. din 30 còle —.180 Protocol de esibite I. din 50 còle —.250 Prot. de clasificatiune còla. —.02 Prot. de clasificatiune I. din 50 c. —.150 Specificațiuni pentru nou cununășii còla —.05 Testimoniile scolare esempl. . . . —.02 Testimoniile de religie —.02

V. Icoane.

Icòna înmormântării domnului pe pânză fl. 2.50 Icòna înmormântării domnului pe hârtie —.50 Icòna celor trei Ierarchi pe hârtie —.30 Icòna Evangeliștilor pe hârtie —.50 Portret Șaguna 1.— Portret Gozdu 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 —.70 Libele de comput à 1 cr. 100 —.70 Libele de dictandó à 1 cr. 100 —.70 Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu —.15 Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și —.45 Tocuri (còde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata. Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mia de còle. Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl. Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătatóre din 144 bucăți. Tablițe de pètră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri fòrte moderate. Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata. Trăisti de scòla pentru copii, chipuri pentru copii, Circlele, Văpșele și pensele, Hârtie sugativă. Calemare, Liniale, hârtie pentru stelagi, Albume, Blocuri, Ținte de dessem; totfelul de negrelă, tôte acestea cu prețuri fòrte moderate.